

На жаль, в умовах недостатньої поінформованості про зміст та обґрунтування очікуваних конкретних результатів від запровадження цих програм, ставлення до них суспільної думки неоднозначне і скоріше зводиться до визнання їх неузгодженими і тому такими, що не відповідають вимога цілісного комплексу реформ. Тому, поки ще, на мою думку, слід погодитися з висновком Молдован О.О., який відзначаючи, що кожен український уряд декларує прагнення децентралізувати систему державних фінансів країни, передавши частину доходів держбюджету на забезпечення фінансової стійкості органів місцевого самоврядування, зауважує, стверджує, попри наявність потужного лобі інтересів регіональної еліти в нинішній владі, через відсутність цілісного розуміння концепції децентралізації бюджетної системи, а також наочних доказів її ефективності на практичному рівні цей процес, відбувається надто повільно [5].

З огляду на вищезазначене, слід сподіватися, що заданий українському суспільству «Євромайданом» могутній імпульс євроінтеграції обов'язково втілиться у життя разом із завершенням найближчим часом формування нового складу Верховної Ради та здійснення послідовних кроків направлених на досягнення політичної стабілізації та консолідації в країні.

Список використаних джерел:

1. Передумови та практики реалізації реформ на регіональному і місцевому рівнях – К.: НІСД, 2014. – 68 с.

2. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/art_id=247157216.

3. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо соціально-економічного розвитку регіонів України (січень-червень 2014 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/MixedList?tag=Sotsialno-ekonomichniiRozvitokRegioni>

4. Передумови та практики реалізації реформ на регіональному і місцевому рівнях – К.: НІСД, 2014. – 68 с.

5. Молдован О.О. Стратегія реформування системи державних фінансів України: завдання, пріоритети, механізми : аналіт. доп. / О. О. Молдован. – К. : НІСД, 2014. – 48 с. – (Сер. «Економіка», вип. 17).

Політичні аспекти організації нормотворчості в Україні

Ситник С.В., доцент кафедри політичної аналітики і прогнозування Національної академії державного управління при Президентіві України, кандидат політичних наук, доцент

Нинішній період становлення української державності характеризується активним розвитком інститутів громадянського суспільства, які прагнуть не лише впливати на інститути державної влади, а й бути безпосередніми її творцями. Вітчизняні науковці наголошують, що «успіх у досягненні дійсної незалежності України залежить, насамперед, від усвідомлення, по-перше, необхідності побудови прямих і зворотних зв'язків між державою і суспільством, тобто цілісної системи державно-організованого і керованого українського суспільства, і, по-друге, пріоритетної залежності національної держави від українського суспільства, а не навпаки» [1, с.255]. Наразі актуалізується необхідність розвитку публічної політики як відкритого прозорого процесу прийняття

владно-політичних рішень, доступного для всіх суб'єктів, заінтересованих у вирішенні суспільно-значимих проблем. У цій ситуації зростає потребуваність у вивченні правових механізмів реалізації публічної політики.

Одним з найбільш важливих елементів публічної політики є виробництво політичних рішень. Нормативно-правові засади, виражені в нормативно-правових актах є нічим іншим як публічною політикою втіленою у вже прийнятих рішеннях. Водночас нормативно-правові засади формують правила гри для суб'єктів публічної політики – органів публічного управління різних рівнів, а також різних політичних акторів, які виникають у процесі становлення громадянського суспільства та у результаті дії механізмів самоорганізації. Сьогодні є суспільний запит на нормативно-правову базу, яка забезпечувала б існування легітимних процедур впливу громадськості на прийняття владно-політичних та управлінських рішень. Маємо визнати наявність значних прогалин у врегулюванні відносин «люди-влада», «люди-управління». У результаті відсутність процедур або ж їх недосконалість знижує ефективність взаємодій держави та суспільства. Тут доречно звернути увагу на таке правило: «норми, реалізація яких передбачає включення будь-якого за складністю механізму присутності держави, особливо державного втручання, потребують додаткового забезпечення законності, вираженого у таких процесуальних формах як процедури». Відсутність процедур блокує у першу чергу канали реалізації прав суб'єктів публічної політики. Так само діє й інше правило: «чим менш розвинутим є громадянське суспільство і, відповідно, менш дієвими неформальні інститути, тим більшою є потреба у формалізації «правил гри», у тому числі і у такий спосіб як створення законів». Унормування права стає єдиним способом формування правової держави. Інституалізація рівноправного діалогу суспільства та державних органів влади у процесі прийняття публічно-владних рішень, у тому числі шляхом створення нормативно-правової основи, є однією ознак правової держави. публічна політика розпочинається з процесу правотворчості – формулювання загальних правил поведінки таких суб'єктів як: народ; державні органи влади; органи місцевого самоуправління; окремі посадовці, громадські організації тощо.

Участь громадськості у законотворчому процесі визначається через дію інститутів прямої участі чи інститутів, які мають дорадчі форми. Відповідно можна окреслювати дві стратегії залучення громадян у процес здійснення публічної влади:

- прийняття законів безпосередньо громадянами через їх ухвалення на референдумі;

- вироблення та прийняття закону за участі громадян.

Важливим у реалізації демократичних принципів законотворчого процесу є встановлення обов'язкових та факультативних референдумів. Обов'язковий референдум проводиться з кола питань, прийняття рішень по яких можливе лише у спосіб проведення процедури голосування, у той час як факультативний референдум може бути організований за ініціативою будь-якого суб'єкту законотворчого процесу з кола питань, які можна виносити на референдум.

Процедура імперативного референдуму, передбачає наділення громадян законодавчою владою, процедура обов'язкового референдуму – верховною законодавчою владою, у той час як процедура консультативного референдуму легітимізує право громадян бути суб'єктами законотворчих процесів через делегування прав на здійснення законодавчої влади представницькому органу. Вітчизняні реалії унормування правотворчості підтверджують необхідність нормативного закріплення процедур, які дозволяють реалізовувати право громадськості на безпосередню законотворчість.

Не менш важливою та актуальною є проблема участі громадськості у процесах делегованої та підзаконної правотворчості, у яких функція правотворчості належить органам виконавчої та відповідно Президенту, Уряду, міністерствам, відомствам, місцевими органами державного управління, головам державних адміністрацій, головам рад. Деякі науковці [2, с.159] схиляються тієї позиції, що у процесах делегованої і підзаконної правотворчості, які характеризуються підвищеним ступенем оперативності та гнучкості, меншою формальністю, найбільше проявляє себе механізм «непрозорості» процесу прийняття нормативних актів. Така ситуація призводить до необхідності врегулювання цих процесів та розробки механізмів впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів.

Список використаних джерел:

1. Заяць Н.В. Народне представництво: сутність, суб'єкти та особливості здійснення в Україні : монографія / Н.В. Заяць. – Луцьк : ПрАТ «Волинська друкарня», 2012. – 300с.

2. Матузов Н.И., Теория государства и права / Н.И. Матузов, А.В. Мальков. – М. : Юрист, 2004. – 270 с.

Нормативно-правове удосконалення конституційного права на звернення до вимог законодавства ЄС

Букач В.В., доцент кафедри загальноправових дисциплін ННПП НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Право громадян звертатися особисто, а також направляти індивідуальні і колективні звертання в державні органи й органи місцевого самоврядування [1] є одним з найважливіших засобів прояву суспільно-політичної активності громадян, зацікавленості їх у суспільних справах, а також захисту ними своїх прав.

Підтвердженням усього вищесказаного служить досить докладна розробка права на звернення не тільки в законах України, але і на міжнародному рівні.

В сучасних умовах формування інформаційного суспільства важливим напрямом посилення ефективності роботи зі зверненнями громадян вбачаються заходи у рамках розвитку електронного уряду. Поширеною світовою практикою стало визнання за зверненнями, переданими через електронні системи зв'язку, певної юридичної сили.

Так, у США державні службовці зобов'язані приймати й обробляти листи громадян, спрямовані до органів влади електронною поштою, та давати офіційні відповіді на них. У парламенті Шотландії працює система